

Pieter Patje

Duurzaamheid in de Kappersbranche

*De transitie naar duurzaamheid
een handleiding voor de Kappersbranche*

Hoofdstuk 5

De Nieuwe Economie

Wat is Economie?

- Economie (uit het Griekse oikos (οἶκος), huis en nomos (νόμος), regel; letterlijk dus huishoudkunde) is een wetenschap die zich bezighoudt met de keuzes en het gedrag van mensen, bedrijven en overheden bij het consumeren en produceren. Iemand die economie gestudeerd heeft wordt een econoom of econome genoemd.
- De economie is ook de naam voor het systeem dat de economen bestuderen. Dingen als werk, handel, geld en inflatie komen bij de economie voor.
- De economie gaat niet alleen over bedrijven en de keuzes van de overheid, maar ook om de huishoudens. De economie van huishoudens wordt huishoudkunde genoemd, terwijl de economie van bedrijven bedrijfseconomie wordt genoemd. Beide takken worden samen de micro-economie genoemd.

Wat is De Nieuwe Economie?

- Wat we 'de nieuwe economie' noemen is een economie die het welzijn van de mens en het behoud van de natuur centraal stelt, in plaats van geld als doel en enige maatstaf voor resultaat.
- Met 'de nieuwe economie' bedoelen we een economie die circulair, klimaatpositief en inclusief is. Bedrijven in de nieuwe economie stoten geen broeikasgassen meer uit, werken mee aan het herstel van biodiversiteit en ecosystemen, staan voor inclusief werkgeverschap, kopen zo weinig mogelijk 'maagdelijke' grondstoffen in en weten al hun reststromen een hoogwaardig tweede leven te geven.

Aandacht voor duurzaamheid in de Nieuwe Economie

- We moeten anders nadenken over de economie, een economie met aandacht voor duurzaamheid met een maatschappelijke toevoeging. We gaan weg van de 'oude economie' het vergiftigende 'neoliberalisme'. De tijd van logge, stugge multinationals is eigenlijk wel een beetje voorbij.
- Er zijn verschillende onderwerpen binnen de Nieuwe Economie hieronder de belangrijkste:
- De circulaire economie, De betekenis economie, De donut economie, De deel economie, op prestaties gebaseerde economie en De bio-based/ bio- mimicry economie.

De snelste route naar de Nieuwe Economie

- De transitie naar een nieuwe economie – klimaatneutraal, circulair, inclusief en met eerlijke ketens. Dat is wat we met jou willen bereiken. En het liefst zo snel mogelijk. Alleen hoe doe je dat? Waar liggen jouw prioriteiten? Wij helpen je. De Nieuwe Businessagenda leidt je aan de hand van zeven agendapunten naar die nieuwe economie. Dit is de snelste route.

NIEUWE
RIJKDOM

ECHTE
PRIJZEN

TRANSPARANTE
KETENS

INCLUSIEF
ONDERNEMEN

GROENE
ENERGIE

BIO-
DIVERSITEIT

CIRCULAIRE
ECONOMIE

Nieuwe rijkdom

- We weten allemaal dat geld niet gelukkig maakt. Toch is ons hele economisch systeem gericht op financiële winst. We willen meer doen met minder mensen en alleen de allerlaagste prijs betalen. In de nieuwe economie streven bedrijven niet alleen naar stijgende omzetcijfers, maar ook naar meer natuur, een betere volksgezondheid, of minder eenzaamheid. Positieve maatschappelijke impact staat op gelijke voet met financiële groei.

Echte prijzen

- Het is een klassieker in het denken over duurzaam ondernemen: reken 'echte' prijzen voor goederen en diensten. Voor wie ook maar een greintje vertrouwen heeft in het marktmechanisme is de logica zo klaar als een klontje: als vervuilen duurder wordt, loont het om schoon te produceren. Als het uitstoten van CO2 geld kost, zijn bedrijven eerder geneigd klimaatvriendelijk te werken. In de nieuwe economie werkt het zo. De vervuiler betaalt.

Transparante ketens

- Keurmerken en audits hebben ons veel gebracht, maar we zijn nog steeds niet waar we willen zijn: eerlijke ketens, zonder misstanden in fabrieken en op plantages. Om dat te bereiken is een aanpak nodig die de arbeidsomstandigheden in de keten op de voet volgt.

Inclusief ondernemen

- Wie goed om zich heen kijkt, ziet dat de samenleving bestaat uit de meest uiteenlopende types. Variërend in huidskleur van spierwit tot diepzwart, met bijzondere kapsels, hoofddoeken of gaatjesschoenen. Hun grootouders zijn geboren in Almelo of Aleppo. Ze zijn opgeleid op een chique universiteit of hadden hun leerschool aan de rafelranden van de stad. Daarom is het vreemd dat een gemiddeld managementteam nog steeds behoorlijk eenzijdig is samengesteld. In de nieuwe economie is dat anders.

Groene energie

- We lopen in Nederland ver achter met de energietransitie. De doelen liggen heel hoog, en in dit tempo gaan we ze niet halen. Met ministapjes is de afgelopen jaren gewerkt aan het ver groenen van onze energievoorziening. Ongeveer 6 procent van de energie wordt nu opgewekt met hernieuwbare bronnen. Al jarenlang is Nederland Europees hekkensluiter in het gebruik van duurzame energie. Er moet iets gebeuren, en gauw.

Biodiversiteit

- Wat het uitsterven van de duinpieper in Nederland met jouw bedrijfsvoering te maken heeft? Wellicht meer dan je denkt. Als je niet wakker ligt van het idee van een stille lente, ben je in 'goed' gezelschap: het belang van biodiversiteit en de invloed van bedrijven hierop is voor veel ondernemers een blinde vlek. Bewustwording rond dit thema is hard nodig.

Circulaire economie

- Het lijkt zo simpel. De spullen die de één niet meer nodig heeft, verkoopt hij aan een ander die ze juist goed kan gebruiken. Dag afvalstoffenheffing, dag uitputting van grondstoffenvoorraden. Iedereen blij. Marktplaats.nl bewijst al twintig jaar dat dit circulaire systeem prima werkt voor consumentenproducten. De B2B-markt voor materialen is een ander verhaal. Toch komen mogelijkheden in beeld.
-

Het Rijnlandmodel

Naast De Nieuwe Economie gaan we ook het Rijnlandmodel invoeren.

- In de Kappersbranche en directe partners heeft (bijna) iedereen het Neoliberalisme omarmt (bedoeld of onbedoeld), de werkgevers, producenten, leveranciers, Kappersbladen, ANKO, Kapperswebsites, adviseurs bureaus, marketing bedrijven, kappers die als adviseurs willen voor doen etc. etc. Bijna alle bovengenoemde genoemde personen, bedrijven, organisaties, hebben enkel de marktwerking in het vizier (omzet en winst).
- Gelukkig is er momenteel een kentering gaande, deze nieuwe aanjagers komen vaak niet uit het bestaande elitecorps van de Kappersbranche, nee deze elitecorps zie of hoor je nauwelijks (niet) over vernieuwing, hervorming, duurzaamheid, onderwijs of Nieuwe Economieën in de branche.

Het Rijnlandmodel

- Het Rijnlands model is de naam die gebruikt wordt voor een systeem van maatschappelijke ordening. Het wordt meestal gebruikt als een alternatief voor het zogeheten Angelsaksisch model waarbij alle ruimte aan de krachten van de vrije markt wordt gelaten en de overheid zich zo veel mogelijk afzijdig houdt. Dit laatste wordt ook wel neoliberalisme genoemd.
- Het model vormde vele jaren de consensus voor regeringen en regeringscoalities in het naoorlogse Europa en vormt nog steeds een van de ideële grondslagen van de Europese Unie.
- Het Rijnlands model veronderstelt een overheid die zich actief bezighoudt met zaken als milieu, ruimtelijke ordening, onderwijs en sociale vraagstukken. Er zal dus een grote publieke sector zijn en relatief veel regulering. Daar dit geld kost zal ook de belastingdruk relatief hoog liggen. Hier staat tegenover dat er veel voorzieningen voor de minderbedeelden bestaan en dat veel overheidsvoorzieningen goedkoop of gratis zijn.
- Dit komt het duidelijkst tot uitdrukking in het onderwijs. De overheid probeert te verzekeren dat iedereen toegang heeft tot kwalitatief hoog onderwijs. De collegegelden zijn relatief laag en de kwaliteit is van constant niveau. Dit staat in tegenstelling tot de Angelsaksische landen waar zowel prijs als kwaliteit per universiteit sterk kunnen variëren.
- Het Rijnlands model veronderstelt een samenwerkingsbereidheid tussen overheid, werkgevers en werknemers. In Nederland is dit het poldermodel, in andere landen kent men het corporatisme. Daar waar de tegenstanders van het Rijnlands model vooral aandringen op loonmatiging, deregulering, en privatisering als nuttig voor de economische vooruitgang, zien de aanhangers van het Rijnlandse model vooral de betrekkelijke consensus tussen de diverse partners, het goede opleidingsniveau van de bevolking, de stabiliteit en de afwezigheid van al te scherpe misstanden als belangrijke voorwaarden voor de technisch-economische ontwikkeling.

- De inkomensverschillen zijn relatief klein, en er bestaat een uitgebreid sociaal vangnet in de vorm van uitkeringen en verplichte verzekeringen. In deze zin wordt ook wel van de sociale verzorgingsstaat gesproken. Men is minder terughoudend met het ingrijpen in de economie, waarbij vooral de vraagzijde gestimuleerd wordt. Als er meer vraag ontstaat zullen ook bedrijven meer kunnen verkopen, meer winst maken en meer werknemers in dienst hebben die ook weer met hun salaris producten kunnen kopen.
- De Rijnlandse werkcultuur, die uit gaat van Vakmanschap, van de kennis en kunde van de werkvloer, de professional die intrinsiek gemotiveerd is, ruimte en vertrouwen krijgt versus de ondernemer die (niet gehinderd door verstand van zaken) voor de centen staat, over de verdeling van het geld gaat. Organisatie is er voor mensen. Alle wijsheid komt niet meer alleen van boven! Er is ook zoiets als passie, roeping, toewijding, motivatie, energie, persoonlijk leiderschap, liefde, schoonheid, emotie, concentratie, intuïtie, spiritualiteit, dienend leiderschap, empathie, respect, eerlijkheid. Waarde ontstaat in de operatie. Wie het weet mag het zeggen. Gaat over autonomie van individuele mensen.
- Het Rijnlands ondernemingsmodel legt de nadruk op het middellange- en langetermijndenken, waarbij continuïteit van de onderneming belangrijker is dan het nemen van een snelle kortetermijnwinst. Wel is de naar Rijnlands model vormgegeven onderneming vaak meer gesloten dan de Angelsaksische variant, die zijn financiering hoofdzakelijk via de beurs verkrijgt, daar waar de Rijnlandse onderneming meer via families en banken wordt gefinancierd.
- Het Rijnlands ondernemingsmodel wordt ook wel als 'stakeholdermodel' gezien terwijl het Angelsaksische ondernemingsmodel een 'shareholdermodel' is. Er wordt meer waarde gehecht aan de autonomie van de bestuurders die in tegenstelling tot de aandeelhouders binnen de organisatie werken, beter op de hoogte zijn, en gewoon hun werk moeten kunnen doen. (Korte termijn)winst wordt gezien als een sluitpost en het wordt belangrijker gevonden eerst alle andere belanghebbenden te betalen voor de aandeelhouders aan bod komen. Consensus tussen alle belanghebbenden is de basis voor besluitvorming. Vijandige overnames passen hier niet in en beschermingsconstructies zijn ook meer geaccepteerd dan in het Angelsaksische model.
- Aandelen zijn meestal in landen met een Rijnlands ondernemingsmodel relatief minder aantrekkelijk als investering dan in een land met een Angelsaksisch model. Aandeelhouders vormen slechts een categorie van de vele stakeholders waarbij er de nadruk op wordt gelegd dat ze financieel als allerlaatste aan de beurt komen. Bovendien is de belastingdruk per definitie hoger en aangezien rente aftrekbaar is, worden obligaties aantrekkelijker. Ook investeerders zullen meer zien in lager renderende maar stabielere obligaties.
- In het Rijnlandse model met een actieve regulerende overheid past een sterke huurders- en werknemersbescherming. De nadruk ligt hier vooral in het beschermen van de huurder respectievelijk de werknemer, die worden verondersteld zwakker te zijn.
- Wie werknemers wil ontslaan zal een groot aantal regels moeten volgen. Ook zullen ontslagtermijnen moeten worden gerespecteerd en moet er een ontslaguitkering betaald worden. Omdat het ontslaan van werknemers hierdoor een dure en tijdrovende zaak wordt,

zijn werkgevers ook huiveriger voor het aannemen van mensen en is de doorstroming op de arbeidsmarkt lager.

Wat kan voor de Kappersbranche toepasbaar zijn?

Hieronder de belangrijkste.

Circulaire economie

- Er hoeft zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal **weggegooid** worden velen ervan kun je **hergebruiken** of kan weer **hergebruikt** worden (plastic, glas, papier en karton), vraag tevens je **leveranciers** om zo veel mogelijk **herbruikbare** verpakkingen te gebruiken (producten en zendingen). Maar ook **afgeknipte haren** kunnen **hergebruikt** worden. Dit tezamen is het circulaire economie toepassen. Ook is huishoudelijk afval vaak toepasbaar in de circulaire economie.
- Een ander voorbeeld van de circulaire economie is:
Apparatuur niet meer **kopen** maar **huren** een aantal voorbeelden, je huurt alleen het **drogen** van een droogkap de droogkap blijft **eigendom** van de **fabrikant**. De fabrikant is wel nog **verantwoordelijkheid** voor het **onderhoud** en eventuele **kapotte onderdelen**.
- Bij een wasmachine huur je het was systeem, droger het droog systeem, föhn huur je hete, warme en koude luchtstroom. Na afloop van het huur contract (meestal ook het einde van de levensduur van een apparatuur) gaat deze terug naar fabrikant en deze gebruikt de onderdelen opnieuw om een nieuw apparaat te maken. (circulair stroming).
- In de Kappersbranche is Inline Interieur begonnen met een alternatieve toepassing van deze economie zie <https://inline.nl/kapsalon-meubel-verhuur/>.
- De meubelindustrie maakt een einde aan de cirkel van verspilling en opent een nieuwe productiecyclus, bestaande uit terugwinning, hernieuwbare energie en hergebruikarchitectuur.
- Het is niet langer het tijdperk van lineaire economie. Het tijdperk Circulair ontwerp is aangebroken dat wil zeggen, de ontwerpbenadering die zich richt op de hele levenscyclus van het consumptiegoed en om het ecosysteem te respecteren.
Meer info: <https://oway.it/en-it/journal/sustainable-furniture-and-circular-design-en/>

Groene energie

- Ga over naar een groene energieleverancier, schakel zo veel mogelijk over met je elektrische apparatuur naar een energiezuinig label, trek bij sluiting salon alle stekkers uit de stopcontacten, tevens apparatuur stand-by knop uitschakelen, zonnepanelen op het dak, pand goed isoleren, led verlichting. Meer info www.milieucentaal.nl
- Maar ook groene internet, telefoon providers zijn een aanrader, groene inkt voor de printer hoort daarbij met milieubewust printpapier, maar print alleen als het hoogst noodzakelijk is.

Positieve maatschappelijke impact

- Ondernemen met een maatschappelijk toevoeging, het nieuwe ondernemen is ondernemen met een doel, betekenis, betrokkenheid, aandacht voor stakeholders. Het doel is niet meer alleen geld verdienen!
- Je medewerkers beter uit zijn bij het nieuwe economie en zijn zodoende beter gemotiveerd en het ziekte verzuim aanzienlijk daalt, zie: De Rijnlandse werkcultuur.

- Tevens is goed werkgeverschap belangrijk o.a. ARBO, CAO, respect, meer diversiteit op de werkvloer (verschillende culturen en mensen met een beperking).
- Kapsalons dienen 1 of meerdere SDG te omarmen en uitvoeren bv. bestrijding doel 1 Armoede (zie meer Bijlage SDG de 17 doelen).
- Groene ondernemerschap wordt gevraagd, geen chemiebehandelingen meer en verkoop synthetische haarverzorging producten, alleen milieubewuste behandelingen/producten en geen gezondheidsbedreigende behandelingen voor consumenten en medewerkers.

Transparante ketens:

- Weten waar en hoe de producten en materialen, die in je salon worden gebruikt, gemaakt zijn op welke manieren (kinderarbeid, onderbetaling werknemers, uitbuiting kleine bedrijfjes, slechte arbeidsvoorwaarden, etc.)? En ook de spullen die je weggooit, worden deze op een nette manier vernietigend of worden deze gedumpt ergens in een Afrikaans land?
- ICT/ meer info over het verantwoordelijk wegdoen van computers, beeldschermen etc. <https://www.weee.nl/nl/kennisbank/weee-wetgeving>
- Bedrijfskleding: stel vragen over de herkomst van de materialen en over het aantal verschillende fases waar het product door is gegaan. Creëer daarmee meer transparantie in de keten.
- Schenk je koffie en thee in de salon neem dan eerlijke merken waarbij het duidelijk te achterhalen of de koffie/theeboeren fatsoenlijk behandeld en betaald zijn.

Biodiversiteit:

- Dat we momenteel te maken hebben met een **heftige (corona) virus** komt o.a. dat de biodiversiteit wereldwijd drastisch achteruit gaat, het voortbestaan van duizenden diersoorten en leefgebieden wordt bedreigd.
- Als belangrijkste oorzaken noemt het Wereld Natuur Fonds de niet-duurzame land- en bosbouw, stedelijke wildgroei en vervuiling. Daarom moet volgens het WNF de manier waarop we voedsel produceren en consumeren, bossen beheren en gebruiken en steden bouwen fundamenteel veranderen.
- Dat is noodzakelijk voor de gezondheid van de natuur en mens. Een betere uitvoering van het natuurbehoudsbeleid, focus op natuurherstel en ambitieuzere klimaatmaatregelen, met name in vervoer en industrie, zijn dringend nodig.
- Als kapper/ondernemer en privé kun je zeker meehelpen om de biodiversiteit te verbeteren bv. rondom om je pand, heesters/ planten/ bloemenperkjes aan te leggen, zo weinig bestrating aan te brengen, groene gevels en daken en goede afvoer hemelwater.
- Reis zo min mogelijk naar verre oorden. Reis sowieso minder en zo weinig mogelijk met een vliegtuig.
- Geen of minder vlees eten draagt ook bij aan verbetering van de biodiversiteit.

Eerlijke prijzen:

- Het Kapperstarief is in de Kappersbranche een controversieel en een beladen onderwerp, met name over een stijging in het begin van een nieuw jaar en/of bij een BTW wijziging.
- Zoals al vaak benoemd is de Kappersbranche behoorlijk vervuilend, zie op website www.duurzaamkapper.nl 'bijlage ecologische voetafdruk in de Kappersbranche'. En een bekend spreekwoord is 'de vervuiler betaalt' en zo zullen ook de kapperstarieven aangepast dienen te worden. De ecologische schade (**het gebruik van grondstoffen**,

natuurlijke materialen en de vervaardiging van industriële producten heeft soms meer impact dan het verbruik alleen denk aan CO2 uitstoot... Er kan onherstelbare schade ontstaan door verontreiniging, verzuring of verdroging. Biotopen en landschappen kunnen door grondstofwinning worden aangetast, dient ook in het tarief opgenomen te worden net als de andere vaste kosten.

- CO2 uitstoot, lucht/watervervuiling, energieverpilling, waterverpilling, ontbossing, grondstoffen olie, ijzererts, aluminium uitputten, warmteverlies en aantasting gezondheid consument/medewerkers al deze factoren dienen opgenomen worden in de tariefbepaling en dan pas wordt de werkelijke/eerlijke prijs betaald voor een kappersbehandeling.
- Wellicht schrik je hiervan maar het is wel de kans om je tarieven flink te verhogen, zodat **A.** je meer winst kunt generen, **B.** dat je met duurzame producten zuiniger uit bent en **C.** je Moeder Aarde helpt te herstellen, kortom win-win-win situatie.

Meer info nieuwe economie: www.MVONederland.nl

Bronnen:

www.wikipedia.com

www.duurzaambo.nl/de-nieuwe-economie

www.duurzaamnieuws.nl/nieuwe-economie/

www.delimes.nl/

www.mvonderland.nl/wp-content/uploads/2019/07/De-Nieuwe-Businessagenda-2019.pdf

www.duurzaamkapper.nl

duurzaamheid
in de kappersbranche